

Adaletin bu mu dünya?

PEN Norveç – Türkiye İddianame Projesi

Berna Akkızal

Yayınlanma tarihi: 5 Kasım 2020

PEN Norveç, Türkiye İddianame Projesi'ni Tanıtıyor

PEN Norveç olarak, Türkiye'de ifade, basın ve örgütlenme özgürlüğünü hedef alan davaları yeni bir yaklaşımla gündeme getiriyoruz: Türkiye İddianame Projesini.

2020 yılında Türkiye'den ve Avrupa'nın birçok ülkesinden yargıç, avukat ve akademisyenle işbirliği içinde, öne çıkan basın ve sivil toplum davalarından 12'sinin iddianamelerine yönelik rapor hazırlıyoruz. Her rapor bir iddianameye odaklanıyor. Beş farklı ülkeden hukuk ve insan hakları uzmanları 12 iddianamenin Türkiye mevzuatına ve uluslararası standartlara uygunluğunu inceliyor.

Projemizle Türkiye'deki hukuk kriziyle ilgili uluslararası tartışmaları somut bir zemine taşımayı ve Türkiye'deki standartları yükseltecek diyalogları verilerle desteklemeyi hedefliyoruz. Yayınladığımız tüm raporlara norskpen.no adresinden ulaşabilirsiniz.

Projenin başında PEN Norveç'in Türkiye danışmanı olan Caroline Stockford bulunmakta, Aşkın Duru ise projenin Türkiye koordinatörü olarak çalışmalarını koordine ediyor.

Bu proje, Norveç Dışişleri Bakanlığı, İstanbul İsveç Konsolosluğu ve Heinrich Böll Vakfı tarafından desteklenmektedir.

Yazar hakkında

Sivil Alan Araştırmaları Derneği'ndeki görevi yanı sıra uzun yıllardır ifade özgürlüğü alanında çalışan Berna Akkızal, 2017'de Uluslararası İfade Özgürlüğü İletişimi Konseyi üyesi (IFEX Council) olarak seçildi ve bir yıl boyunca bu pozisyonda görev aldı. İfade özgürlüğü alanına geçmeden önce de, Sosyalist Feminist Kolektif üyesiydi ve Türkiye'deki feminist harekete katkıda bulundu.

Adaletin bu mu dünya?

2013 yılında Newroz'da resmi olarak başlayan barış sürecinin sonlandığı, 2015 yılında Şanlıurfa Ceylanpınar'da iki polis memurunun evlerinde ölü bulunmasıyla¹ dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu tarafından "Kandil üzerinde uçan jetler Ceylanpınar'a cevap" sözleriyle ilan edildi. Barış sürecinin bitmesiyle birlikte Türkiye sivil toplumu, ifade özgürlüğünün sınırsızca kısıtlandığı, bazı kelimeleri kullananların derhal tutuklandığı, özellikle Kürt halkıyla dayanışma gösteren kişilerin, kurumların hukuk eliyle hak etmedikleri bir şekilde sistematik olarak cezalandırıldığı acımasız bir döneme girdi. 2015 yılının son günlerinde başlayan ve Güneydoğu illerini kapsayan sokağa çıkma yasakları ve çatışmalara tepkileri susturmayı amaçlayan yargılamaların çoğunluğu standart cezalarla, kopyala yapıştır iddianameler aracılığıyla yapıldı. 2016 yılında darbe girişimin ardından ise ülke Kanun Hükmünde Kararnamelerle yönetilmeye başlandı.

Döneme geri dönüp baktığımızda Özgür Gündem Nöbetçi Yayın Yönetmenliği davaları, Cumhuriyet Gazetesi davası, Barış için Akademisyenler, sayısı 131 bulan tutuklu gazetecinin davaları², bir televizyon programına katılıp ülkenin doğusundaki ölümlere dikkat çeken Ayşe Öğretmen'in davası ilk akla gelenler.

Dosyaların çoğu Terörle Mücadele Kanunu 7. Maddesi 2. Fıkrası uyarınca terör örgütü propagandası yapmak suçlamasıyla açılmıştı. Kanun suçu "*Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayın sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur*" şeklinde tarif ediyor ve belirtildiği gibi suçun basın yoluyla işlenmiş olması cezanın miktarını arttırıyordu, dolayısıyla

¹ Dosyadaki tüm sanıklar beraat etti

² Bia Medya Gözlem Raporu - 2016

gazetecilerin karşı karşıya kaldıkları tehlike daha da büyüktü. Gazeteciler, en üst sınırdan cezalandırılmaları halinde, haber yaptıkları için 7 buçuk yıl hapis cezasına mahkum edilebiliyordu.

Terör örgütü propagandası yapmak suçlamalarının haricinde Türk Ceza Kanunu'nun 301. Maddesi uyarınca *Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılamak suçundan yargılanma konusunda Adalet Bakanlığı'ndan izin çıkıp çıkmayacağı konusu uzun zaman gündemimizdeydi.* Bu madde özellikle Barış için Akademisyenler davalarında karşımıza çıkıyordu. İmzacı 2000'den fazla akademisyene açılan davalarda talepler dosyaların birleştirilmesi yönündeydi. Akademisyenlerin talepleri kabul edilmedi fakat bir diğer davalar dizisi olan Özgür Gündem Nöbetçi Yayın Yönetmenliği kampanyasına katılan ve bir günlüğüne gazeteyle dayanışma göstermek için yayın yönetmenliği görevini üstlenen kişiler, suçlandıkları eylemleri farklı günlerde işlemiş olsalar da bazı dosyalarda birlikte yargılandılar.

Bu dönem İstanbul Adliyesi'ndeki duruşmalar öyle yoğun bir gündem oluşturuyordu ki dayanışmak, rapor yazmak, savunuculuk faaliyeti yürütmek için adliye koridorlarında bulunan, zaman zaman sayıları ve kombinasyonu değişen topluluğun bireyleri olarak kendimizi uzunca bir yasta olan bir ailenin parçası gibi hissetmeye başlamıştık.

Genelde Salı ve Perşembe günleri görülen duruşmaların hepsini izlemek istiyorsak eş zamanlı olarak farklı ve küçük salonlarda görülen ifade özgürlüğü davalarını iş arkadaşlarınızla aramızda bölüşmek durumunda kalıyorduk. Koskocaman bir adliye olmasına karşılık çok sanıklı ve/veya izleyicisi, destekçisi çok olan duruşmalara küçücük salonların verilmesi bir tesadüf değil aksine adil yargılanma hakkını ihlal eden düzenli bir uygulamaydı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarına göre yargılamanın istisnalar haricinde aleni olarak yapılması gerekir. Bu dönem çok sayıdaki gazeteci davalarından birini izliyorsanız, izleyici olarak mesleğinize göre bir sıraya girip, o gün turnikedeki güvenlik görevlisinin de insafında olmak üzere içeriye

girmeyi deneyebilirdiniz. Sanıklardan biri akrabanız ise en üzücü ama en yüksek ihtimalle girme hakkına sahiptiniz. Uluslararası heyetlerin ardından yine sizin gibi haber yapmaya çalışırken tutuklanan ya da yargılanmaya başlayan bir meslektaşınızın duruşmasını izlemek eğer içeride yer kaldıysa mümkün olabiliyordu. Sarı basın kartlıların ardından sivil toplum çalışanları ve sanıkların arkadaşları duruşma salonuna genelde giremiyor ya da dönüşümlü olarak girip izlenimlerini raporlara, tweetlere dönüştürüyorlardı.

Birçok ülkeden gelen uluslararası heyetler hem dayanışma göstermek hem de Türkiye'yle ilgili yazdıkları raporlarına gözleriyle gördükleri bir yargılama faciasını eklemek için onlarca insanla birlikte duruşma salonu koridorlarında bekliyorlardı. Bu bekleyiş kimi zaman saatler sürebiliyor, önceki duruşmanın bitmesi ya da heyetin yerini alması oturmaya imkan vermeyen çıplak sayılabilecek koridorlarda ayakta bekleniyordu.

Bu kalabalığın özellikle tutuklu yargılanan sanıklar açısından önemli olduğu söylenebilir. Zaman zaman kimsenin duymadığı, izlemeye gelmediği, takip etmediği bazı duruşmalarda mahkeme heyetinin davranış ve hitap biçiminin ne kadar keskin bir biçimde değişebileceğini bizzat gözlemlemiştik. En temel nezaket kuralları hiçe sayılarak aşağılayıcı bir biçimde sanığa hitap eden mahkeme başkanları salona girmeye niyetli bir kalabalık olduğunda tavırlarını düzeltiyorlardı. Duruşma salonuna girmek isteyen yerli ve yabancı bir kalabalığın olmasının davanın duyulması, kamuoyu oluşturulması, sosyal medyadan paylaşılması ve gündemde tutulması açısından da faydaları oluyordu.

Bu dönem Türkiye tarihinde ifade özgürlüğü açısından en karanlık dönemlerden biridir ve aslında bu süreci yaşamaya da devam ediyoruz. Her meslek grubundan iktidarı eleştiren, baskılar karşısında birbiriyle dayanışma gösteren hiçbir zaman şiddetle bir ilgisi olmamış insanlar birer ikişer yargılanıyor, benzer suçlamalar için standartlaşmış cezalar alınıyordu.

Avukatlar, akademisyenler, doktorlar, hak savunucuları, gazeteciler, gazetecilerle dayanışma gösterenler, gazetecilerle dayanışma gösterenlerle dayanışma gösterenler...

Çoğunluğun kesinleşmiş başka cezası yoksa ertelenen hapis cezaları ve para cezalarıyla yüz yüze kaldığı süreçte Ayşe Çelik'in cezasının ertelenmemesi yeni doğan çocuğuyla birlikte cezaevine girmesine sebep oldu. Ayşe Çelik'in terör örgütü propagandası yapmak suçundan mahkûm edilmenin ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkin başvurusu Anayasa Mahkemesi tarafından kabul edilebilir bulunmuş yine aynı kararda "temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir" denmiştir. 2019 yılında verilen karar adaletin yerini bulması açısından yüreklere su serpse de öncesinde verilen politik kararlar ifade özgürlüğünü kullanan bir kadının çocuğuyla birlikte haksız yere cezaevine girmesine sebep olduğu gerçeğini değiştirmeyecek.

2016 yılında telefonla katıldığı televizyon programında Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki askeri operasyonlara dikkat çekerek "Çocuklar ölmesin" dediği için yargılandığı davada terör örgütü propagandası yaptığı iddia edilmiş, hatta savcı tarafından neden PKK eylemlerini kınamadığı sorulmuştu. Türk yargı tarihine söyledikleri değil de söylemedikleri için yargılanan nadide örneklerden biri oldu Ayşe Öğretmen.

Barış için Akademisyenler'in "Bu suça ortak olmayacağız" metninin basına açıklanmasından sonraki tutuklamalar, Özgür Gündem Nöbetçi Yayın Yönetmenliği tutuklamaları, Cumhuriyet Gazetesi davası, Büyükada davası ve halen devam eden Osman Kavala'nın tutukluluk hali aslında tam anlamıyla hak mücadelesi sürdüren kişileri ve kurumları uzun ve keyfi tutukluluklarla yıldırma çabasıydı. Yeterli delil olmadan, tanık dinlenmeden, asılsız ve anonim ihbarlar gerekçe gösterilerek başlatılan soruşturmanın tutuklu yargılamaya dönüştürülmesi özgür basını, tarafsız sivil toplum örgütlerini, hak savunucularını susturmak, oto sansüre yöneltmek için iktidarın elindeki en tehlikeli araca dönüştü.

Neredeyse her sabah bir arkadaşımızın, tanıdığımızın, sivil toplumdan tanıdık bir yüzün gözaltına alınma haberiyle uyanıyorduk. Uyanmak derken bu gözaltılar, yeri yurdu belli olan, “adresinde bulunan” kişilerin sabahın ilk ışıklarıyla evlerinin basılmasıyla başlayan, sizi oturduğunuz yerde çevrenizin gözünde ilk bakışta suçlu konumuna düşüren bir önlemler silsilesiyle, bazen uzun namlulu silahların eşlik ettiği bir uygulama oluyordu. Evde bulunan çocuk, eş, aileye yaşattıkları ilk travmanın ardından genellikle tam donanımlı terörle mücadele polisleri şahsı evin önündeki araca götürürken bir çoğunun “gözaltına alınıyorum” tweet’iyle durumdan haberdar oluyorduk.

Bahsi geçen “şahıs”ların önde gelen akademisyenlerden, gazetecilerden, hak savunucularından biri olmasının hiç önemi yoktu. Herkes az ya da çok aynı kötü muameleye maruz kalıyordu. Çağrı üzerine adliyeye kendi gidip ifade veren ve sonunda adliye içinde kelepçelenip gözaltına alınan arkadaşlarımız, üniversitede dekan olmasına, yıllardır adresi ve okuldaki odası belli olmasına rağmen ifadeye çağırılmak yerine sabah baskınıyla karakola götürülen hocalarımız onlarca örnekten sadece birkaçı idi.

İfade özgürlüğüyle ilişkilendirilen dosyaların çoğu terör örgütüne üyelik ya da terör propagandası yapmaya dayandırılıyor. Terör tanımı ve propagandasının nasıl yapılacağı aslında kanunda net olarak belirtilmiş olsa da politik iklimle göre değişebilen bir yoruma sahip. Savcılar genelde meslektaşlarımız, arkadaşlarımız, hocalarımız gözaltına alındıktan sonra tutuklu yargılanmalarını talep ediyorlar ve sonrasında otomatik bir süreç başlıyordu. Bir türlü hazırlanmayan iddianameler, başlı başına bir cezaya dönüşen tutukluluk sürelerine evrilirken mahkemenin gerekçesi delil karartma ihtimali oluyordu. Çoğu zaman bahsedilen delillerin bir gazete yazısı, haber ya da tweet olduğunu unutmamak gerek. Dolayısıyla delil eldeyken, ekran görüntüsü, gazete kupürü hatta kişisel bilgisayarlar, telefonlar ellerindeyken delillerin nasıl yok edilebileceği hala cevaplanmamış bir soru olarak zihinlerde duruyor. Bazen Suriyeli çocukların Kürt çocuklar sanılması sonucu devlet destekli bir projede sergilenmiş olan fotoğraflarınız , bir telefon rehberinden alınan hiçbir zaman sizin

üzerinize kayıtlı olmayan bir telefonla sadece adınızın uyuşuyor olması, uzaktan tanıdığınız biriyle aynı baz istasyonu kapsamında bulunmuş olmanız delil dosyasına işlenebiliyor ve tutukluluğunuzun gerekçesi olabiliyordu. Neyle suçlandığınızı öğrenmeden önce aylarca hapiste kalabiliyor, yandaş medya tarafından hemen suçlu ilan edilebiliyordunuz.

İddianame hazırladıktan ve tebliğ edildikten sonra genellikle ilk duruşmanın görülmesi kısa zaman içinde gerçekleşiyordu. Yine de gözaltına alındıktan tutuksuz yargılanmaya kadar geçen aylar bazen ilk duruşmada gerçekleşmiyor, salıverilseniz bile pasaportunuza el konulabiliyordu. Bazen Can Dünder örneğinde olduğu gibi suçlama size yönelik olsa bile eşinizin pasaportuna el konulabiliyordu.

Bir duruşma sırasında ifadenizi verememeniz ya da diğer bir sebeple duruşmanın ertelenmesi demek özellikle tutuklu sanıklar için en azından bir ay daha cezaevinde kalmak anlamına geliyordu. Duruşmaların ertelenmesi tutuksuz sanıkların duruşmaya katılmaması, yurtdışındaki sanıkların ifadesinin alınamaması, uzman raporunun duruşmadan önce ulaşmaması ya da çevirilerin duruşma saatine yetişmemesi gibi sebeplerden olabiliyordu.

Bir duruşmada bitmeyen yargılamalar, aralarda verilen uzun aralar yüzünden yıllarca sürebiliyor. Hatta bu yargılamalar tutukluluğun devam ettiği zamanlarda kendi başına bir cezaya dönüşüyor.

AİHM içtihatlarına göre adil yargılanma kriterlerinden biri olan duruşma sırasında tanıklara soru sorabilme ve delilleri savcıyla eşit koşullarda tartışabilme imkanını sağlanması, özellikle darbe girişimi sonrasında kolluk kuvvetlerinin sayıca yetersiz olması bahane edilerek sanıkların duruşma salonuna getirilmek yerine SEGBİS video-konferans yöntemiyle savunmalarını yapmak zorunda bırakılmaları bir başka ihlale sebep oluyordu. İfadenizi cezaevinde bir odada, zaman zaman mahkeme salonunda neler konuşulduğunu tam olarak duyamadan, yanınızda avukatınız olmadan vermek zorundaydınız. Bazı zamanlarda da internet bağlantısı kesildiği için savunmanın

yarıda kesildiği durumlar da yaşanıyordu. Halihazırda aylardır savunma yapmayı ve salıverilmeyi bekleyen sanıklar için zorlayıcı bir durumdu bu.

Özellikle darbe girişimi sonrasında iktidarın yargı kadrolarını temizleme girişimi sonucunda sık sık değişen mahkeme heyetleri de sorunun daha da büyümesine, yargılama sürelerinin uzamasına sebep oldu. Her duruşmada karşınızda yeni bir heyet görmek adalete güvensizlik

oluşturmanın yanında aslında yargılama sürecini de en başına döndüren bir durumdu. Yeni gelen heyetin ilk işi genelde dosyaları incelemek için duruşmayı ertelemek oluyordu.

Ekim 2016'da yayınlanan 676 nolu Kanun Hükmünde Kararnameyle savunmaya

ciddi anlamda sınırlamalar getirildi. Darbe veya terör gibi suçlardan gözaltına alınan şüphelinin avukatıyla görüşmesi hâkim kararıyla 24 saat süreyle kısıtlanabiliyor, terör suçlarından yargılanan veya soruşturulan şüpheli ve sanığın avukatı hakkında, aynı suçlardan soruşturma veya dava açılırsa avukatlık görevi yasaklanabiliyordu.

Düzenleme kapsamında "Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir." denmiştir.

Bu düzenleme aslında sanıkları avukatsız bırakmaya çalışmak ya da zaten ifade özgürlüğü davalarına bakan politik avukatların önünü kesmek için biçilmiş kaftandı.

Düzenlemenin her iki tarafı da etkileyen yönleri oldu. Sivil toplumun ifade özgürlüğü

olarak, iktidarın terörle mücadele dosyaları olarak gördüğü davaların avukatları

genelde aynı avukatlardır. Kişisel yaşamında da hak mücadelesinin bir parçası

olmuş avukatların "terör" soruşturmalarının olması ve yargılandıkları tür davalara

bakamamaları avukatların kendilerine oto sansür uygulamasına sebep olacak ve

ifade özgürlüğünün kısıtlanmasına sebep olacak veyahut yargılama sürecinde

müvekkillerini savunamayacaklardır.

Tüm bunlara ek olarak hakkında soruşturma ya da dava açılmış bir kişi cezası

kesinleşene dek masumdur. Hakkında yalnızca soruşturma olan bir avukatın yine

hakkında kesinleşmemiş bir cezaıyla yargılanan müvekkilini hangi gerekçeyle

savunmasının kısıtlandığı belirsizdir. Bu karar açıkça aynı çevreden, benzer fikirleri savunan kişilerin dayanışmasını engellemek amaçlı bir girişimdir.

Terör soruşturması geçirmeyen bir avukatınızın olduğunu ve hızlıca yargılandığınızı varsayarsak da bu sefer mahkeme başkanının davranışları, size “sen” diye hitap etme cüretini gösterip göstermeyeceği, savunmanız sırasında size suçlu muamelesi yapıp yapmayacağı o çok hassas aşamaya gelmişsiniz demektir.

Savcı ve mahkeme heyeti demişken bir kişinin suçlu olduğunu iddia eden makam ve savunmanın kişinin suçlu olduğuna karar verecek olan heyetin karşısında eşit seviyede olması gerekirken maalesef Türkiye’de yargılama savcı ve mahkeme heyetini aynı seviyede oturur hatta karar vermek için salonu boşalttıklarında savcı da heyetle birlikte içeride kalır.

Bu durum da diğerleri gibi aslında adil yargılanma hakkını derinden ihlal eden uygulamalardan biridir fakat pratikte kanıksanmış ve düzenlenmesi çokça tartışılmayan bir uygulamadır.

Peki sivil toplumun bileşenleri olarak hak savunmanın araçlarına, savunuculuk faaliyetlerimizin götürülebileceği son noktasına, ilahi adalet değil de uluslararası normlar dediğimiz noktada başımıza neler geliyor? Bir göz atmakta fayda var.

Denge ve denetleme ipinin ucunu kaçırmış iktidarlar yıllarca süren keyfi tutuklamaların bedelini nerede ve nasıl ödüyor?

Türkiye olarak imzacısı olduğumuz, taraf olduğumuz uluslararası anlaşmaların biz hak savunucularını, gazetecileri, ifade özgürlüğü davalarına bakan avukatları da öncelikli olarak korumasını beklemek en doğal hakkımız. Öncelik verilmesinin hayati bir tarafı var.

Kanun hükmünde kararname yoluyla ya da yasalarda değişiklik yapmak suretiyle yasama, yürütme ve yargının gücünü tek elde toplayan bir iktidar karşısında “iç hukuk yolları” kelimesinin tam anlamıyla tükendiyse uluslararası anlaşmalara, dayanışmaya, normlara güvenmek dışında bir şansımız kalmıyor. Adaletin er ya da geç yerini bulacağı inancı bazen adalet çokça geciktiğinde bir anlam ifade etmiyor. Haklarınızı alana kadar aradan geçen yılları cezaevinde tutuklu olarak geçiriyorsanız mağduriyetiniz daha da derinleşiyor. Uzun süreli keyfi tutukluluk başlı başına bir cezalandırma biçimine dönüşüyor. Çoğu zaman Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları da göz ardı ediliyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yolunda OHAL sonrası icat edilen istinaf mahkemeleri, bir üst düzey mahkemenin işini kolaylaştırıp sürenin kısaltılmasına yardım edeceğine daha büyük problemlere ve ihlallere yol açtı. Temmuz 2016 yılından itibaren yürürlükte olan istinaf mahkemeleri yargıdaki iş yükünün azaltılması amacıyla hizmete girdi. Temel niyet Yargıtay ve Danıştay’ın işlerini hafifletmekti.

Darbe sonrası işlerlik kazanan istinaf mahkemelerinin de devreye girmesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurmanın aşamaları istinaf, temyiz ve son olarak Anayasa Mahkemesi tarafından bireysel başvurunuzun değerlendirilmesi sonucu iç hukuk yollarının tamamını tüketmek yıllar alıyor.

Yine de ifade özgürlüğüyle ilgili davalarda bazı durumlarda iç hukuk yollarını tüketilmeden öncelikli olarak görülen davalar da oldu. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin özellikle basın davalarına öncelik veriyor, Altan kardeşlerin davasında olduğu gibi.

Bu dosyalar öncelikli olarak incelenmiş ve mağdurların faydasına kararlar verilmiş olsa da uygulamada sanıkların karşısına yeni suçlamalar ve tutuklama kararları çıktı. Cezaevinden on dakikalığına salıverilen bir başka soruşturma kapsamında tekrar tutuklananlar ve yakınları için durum şok ediciydi.

Aradan yıllar geçmiş ve yargılanmanız bitmiş beraat ettiğiniz haberini son duruşmada almış olsanız bile bu son aşamaya geldiğiniz anlamına gelmiyor. İtiraz hakkı Türk Ceza Kanunu Madde 267’de “Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde, mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.” şeklinde düzenlenmiştir. Genelde ceza alınması durumunda sanık tarafından kullanılan bu hak savcılar tarafından mahkemenin beraat kararına karşı da kullanılabilir.

Uzun tutukluluklar, adaletsiz yargılanma koşulları yalnızca sanıkların kişisel hayatlarını etkilemiyor, tüm sivil toplumun hareket kabiliyetini kısıtlıyor. Osman Kavala’nın 1000 günü aşan tutukluluğu tüm hak mücadelesine haddini bildirmeyi amaçlayan niteliğiyle akıllardan çıkmayacak.

Son beş yılın adil yargılanma hakkı açısından kısa bir değerlendirmesini yapmak her ne kadar özetlemeye çalışsak da eksik kalacaktır. Hakların ve özgürlüklerin adeta baltalandığı ve çoğu uygulamayla ilk kez karşılaştığımız bu süreci sivil toplum örgütleri, gazeteciler, meslek örgütleri, bireysel aktivistler olarak beraberce karşı durarak, haksızlıklara birlikte ses çıkararak göğüsledik. Ülke içinde adaletin terazisi bozulduğunda uluslararası koruma mekanizmalarının uzun vadede de olsa nasıl işe yaradığını, uluslararası dayanışmanın gücünü pratikte yaşadık. Halen tutuklu ve tutuksuz yargılanmakta olan onlarca gazeteci, hak savunucusu, avukat, akademisyen, doktor ve eleştirel düşünüp, düşüncesini ifade eden her birey için adil yargılanma hakkının gereklerinin yerine getirildiği bir sistemin mümkün kılınması gerektiğini savunmaya devam edeceğiz.